Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

3. června 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Článek 99 jednacího řádu Soudního dvora – Imigrační a azylová politika – Mezinárodní ochrana – Směrnice 20013/33/EU – Článek 8 odst. 3 první pododstavec písm. d) – Zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu – Zajištěný žadatel v rámci řízení o navrácení podle směrnice 2008/115/ES, u něhož existují oprávněné důvody se domnívat, že podal žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení – Objektivní kritéria, na nichž lze založit takové důvody – Žadatel, který již mohl přistoupit k azylovému řízení“

Ve věci C-186/21 PPU,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Upravno sodišče (správní soud, Slovinsko) ze dne 15. března 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 25. března 2021, v řízení

J. A.

proti

Republice Slovenija,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan (zpravodaj) a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout usnesením s odůvodněním podle článku 99 jednacího řádu Soudního dvora,

vydává toto

Usnesení

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 8 odst. 3 prvního pododstavce písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (Úř. věst. L 180, s. 96).

* Jednací jazyk: slovinština.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi J. A. a Republika Slovenija (Slovinská republika) ve věci jeho zajištění v souvislosti s žádostí o mezinárodní ochranu.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2008/115/ES

3 Článek 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2008, L 348, s. 98) stanoví:

„Tato směrnice stanoví společné normy a postupy, které jsou v členských státech používány při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí v souladu se základními právy jakožto obecnými zásadami práva Společenství i s mezinárodním právem, včetně závazků v oblasti ochrany uprchlíků a dodržování lidských práv.“

4 Článek 6 odst. 1 této směrnice zní následovně:

„Členské státy vydají rozhodnutí o navrácení každému státnímu příslušníkovi třetí země, který pobývá neoprávněně na jejich území, aniž jsou dotčeny výjimky uvedené v odstavcích 2 až 5.“

5 Článek 15 odst. 1 uvedené směrnice zní:

„Nemohou-li být v konkrétním případě účinně uplatněna jiná dostatečně účinná, avšak mírnější donucovací opatření, mohou členské státy zajistit pouze státního příslušníka třetí země, o jehož navrácení probíhá řízení, za účelem přípravy návratu nebo výkonu vyhoštění, zejména v případě, že

a) hrozí nebezpečí skrývání se nebo

b) dotčený státní příslušník třetí země se vyhýbá přípravě návratu či uskutečňování vyhoštění nebo je jinak ztěžuje.

Jakékoli zajištění musí trvat co nejkratší dobu, a pouze dokud jsou s náležitou pečlivostí činěny úkony směřující k vyhoštění.“

Směrnice 2013/33

6 V bodech 15 a 20 odůvodnění směrnice 2013/33 je uvedeno:

„(15) Zajištění žadatelů by mělo být prováděno v souladu s hlavní zásadou, podle níž nelze nikoho zajistit pouze proto, že žádá o mezinárodní ochranu, a zejména v souladu s mezinárodními právními závazky členských států, a s článkem 31 Ženevské úmluvy. Zajištění žadatelů by mělo být možné pouze v jasně vymezených výjimečných případech stanovených touto směrnicí a v souladu se zásadou nezbytnosti a přiměřenosti, pokud jde o způsob i účel zajištění. Zajištěný žadatel by měl mít účinný přístup k příslušným procesním zárukám, jako jsou opravné prostředky k vnitrostátnímu soudnímu orgánu.

[…]

(20) Zajištění žadatele by mělo být krajním opatřením a mělo by být uplatňováno pouze poté, co byla řádně posouzena veškerá alternativní opatření, při nichž nedochází k fyzickému zajištění, s cílem lépe zajistit fyzickou a psychickou integritu žadatele. Jakékoli alternativní opatření nahrazující zajištění by mělo respektovat základní lidská práva žadatele.“

7 Článek 8 této směrnice, nadepsaný „Zajištění“, stanoví:

„1. Členské státy nesmějí nikoho zadržet pouze proto, že je žadatelem v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany [Úř. věst. 2013, L 180, s. 60)].

2. V případě nutnosti a na základě individuálního posouzení každého případu mohou členské státy zajistit žadatele, nelze-li účinně uplatnit jiná, mírnější donucovací opatření.

3. Žadatel může být zajištěn pouze v těchto případech:

[…]

d) je-li zajištěn v rámci řízení o navrácení podle směrnice [2008/115] za účelem přípravy navrácení nebo výkonu vyhoštění a mohou-li členské státy na základě objektivních kritérií, včetně skutečnosti, že daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel činí žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení;

[…]

Důvody zajištění se stanoví ve vnitrostátním právu.

[…]“

Slovinské právo

8 Z článku 84 odst. 1 třetí odrážky Zakona o mednarodni zaščiti (zákon o mezinárodní ochraně) ze dne 4. března 2016 (Uradni list RS, č. 16/17, dále jen „ZMZ-1“) vyplývá, že příslušný orgán může proti žadateli o mezinárodní ochranu přijmout opatření spočívající v povinném zajištění v prostorách přijímacího střediska pro žadatele o azyl, pokud je žadatel zajištěn podle Zakona o tujcih („cizinecký zákon“) ze dne 16. června 2011 (Uradni list RS, č. 1/18) pro účely provedení a výkonu řízení o navrácení nebo vyhoštění a existují-li oprávněné důvody se domnívat, že tento žadatel podal svou žádost pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil vyhoštění, jestliže měl možnost takovou žádost podat v dřívější fázi řízení.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

9 J. A. je státním příslušníkem Bosny a Hercegoviny, který k neupřesněnému datu podal ve Slovinsku žádost o mezinárodní ochranu, která byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 24. února 2020, které nabylo právní moci dne 11. ledna 2021 a stalo se vykonatelným dne 11. února 2021.

10 J. A. byl v průběhu řízení týkajícího se této žádosti odsouzen rozsudkem Okrožno sodišče v Ljubljani (okresní soud v Lublani, Slovinsko), ze dne 6. listopadu 2018, k trestu odnětí svobody v délce jednoho roku za činy pohrůžky, útoku a poškozování majetku cizí osoby. V odvolacím řízení odsoudil Višje sodišče v Ljubljani (odvolací soud v Lublani, Slovinsko) rozsudkem ze dne 23. května 2019 J. A.

k trestu odnětí svobody v délce jednoho roku a tří měsíců, jakož i k vedlejšímu trestu zákazu pobytu na území státu po dobu tří let. J. A. si ještě odpykával trest odnětí svobody ve věznici, když se rozhodnutí o zamítnutí jeho žádosti o mezinárodní ochranu stalo vykonatelným dne 11. února 2021.

11 Po výkonu trestu odnětí svobody si J. A. převzali slovinské policejní orgány, kterým sdělil své přání podat novou žádost o mezinárodní ochranu. Z úředního záznamu vypracovaného těmito orgány dne 27. února 2021 vyplývá, že J. A. v této souvislosti promluvil o hrozbách v zemi původu.

12 J. A. byl umístěn do přijímacího střediska pro žadatele o azyl v Lublani (Slovinsko) a po podání nové žádosti o mezinárodní ochranu mu bylo ústně oznámeno, že je zajištěn.

13 Dne 1. března 2021 přijalo Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije (ministerstvo vnitra Slovinské republiky, dále jen „ministerstvo vnitra“) na základě čl. 84 odst. 1 třetí odrážky ZMZ-1 formálně rozhodnutí nařizující zajištění J. A. v prostorách zajišťovacího střediska pro cizince v Postojně (Slovinsko) na období od 27. února 2021 do dne pominutí důvodů pro zajištění, přičemž zajištění muselo být ukončeno dne 27. května 2021, aniž byla dotčena možnost prodloužení o jeden měsíc. Toto rozhodnutí bylo odůvodněno tím, že J. A. byl již zajištěn na základě cizineckého zákona z důvodu řízení o navrácení zahájeného proti němu a že existují oprávněné důvody se domnívat, že novou žádost o mezinárodní ochranu podal pouze za účelem pozdržení nebo zmaření jeho vyhoštění, jelikož J. A. měl možnost takovou žádost podat v dřívější fázi řízení.

14 V posledně uvedeném ohledu mělo ministerstvo vnitra za to, že J. A. vyjádřil úmysl podat novou žádost o mezinárodní ochranu až od okamžiku, kdy bylo zřejmé, že bude zahájeno řízení o jeho vyhoštění ze slovinského území za účelem výkonu vedlejší sankce spočívající v zákazu pobytu na území státu. J. A. již totiž měl možnost projevit před zaměstnanci ve věznici, ve které si odpykával trest odnětí svobody, úmysl takovou žádost podat, jakmile se rozhodnutí o zamítnutí jeho první žádosti o mezinárodní ochranu stalo vykonatelným. Ministerstvo vnitra tak dospělo k závěru, že J. A. podal svou žádost pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil své vyhoštění ze slovinského území, což potvrzuje skutečnost, že J. A. neuvedl na podporu své nové žádosti žádnou novou skutečnost či důkaz ve srovnání s těmi, které byly uplatněny v rámci první žádosti o mezinárodní ochranu.

15 J. A. podal proti rozhodnutí ministerstva vnitra žalobu k Upravno sodišče (správní soud, Slovinsko). J. A. má za to, že jeho zajištění se nemůže opírat o čl. 84 odst. 1 třetí odrážku ZMZ-1, neboť toto ustanovení nestanoví objektivní kritéria umožňující posoudit, zda vyjádřil úmysl podat svou novou žádost o mezinárodní ochranu s jediným cílem, kterým je oddálit výkon jeho vyhoštění ze slovinského území.

16 Dne 11. března 2021 předkládající soud na žádost J. A. nařídil předběžné opatření, aby byl dotyčný až do vydání konečného rozhodnutí ve věci samé o odvolání nebo nejpozději do uplynutí lhůty uvedené v rozhodnutí ministerstva vnitra zajištěn v přijímacím středisku pro žadatele o azyl v Lublani.

17 Předkládající soud, který žádá Soudní dvůr, aby byla věc projednána v naléhavém řízení o předběžné otázce podle článku 107 jednacího řádu, vysvětluje, že výsledek řízení o žalobě J. A. závisí na výkladu čl. 8 odst. 3 prvního pododstavce písm. d) směrnice 2013/33, který je do vnitrostátního práva proveden v čl. 84 odst. 1 třetí odrážky ZMZ-1.

18 V tomto ohledu se předkládající soud táže, zda čl. 84 odst. 1 třetí pododstavec ZMZ-1 tím, že stanoví, že osoba v situaci JA již musela mít možnost požádat o mezinárodní ochranu, stanoví „objektivní kritérium“ ve smyslu čl. 8 odst. 3 prvního pododstavce písm. d) směrnice 2013/33.

19 V tomto rámci předkládající soud uvádí, že s ohledem na výraz „včetně“ použitý v čl. 8 odst. 3 prvním pododstavci písm. d) směrnice 2013/33 lze tvrdit, že „skutečnost[…], že daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení“, uvedená v tomto ustanovení, představuje „objektivní kritérium“ ve smyslu uvedeného ustanovení, které odpovídá kritériu stanovenému v čl. 84 odst. 1 třetím pododstavci

ZMZ-1. Za těchto podmínek nemůže mít podle jeho názoru skutečnost, že slovinský zákonodárce v tomto posledně citovaném ustanovení nestanovil jiná objektivní kritéria, žádný dopad ve věci, ve které, jako v projednávaném případě, vnitrostátní orgány pro odůvodnění rozhodnutí o zajištění uplatnily výlučně existenci tohoto objektivního kritéria.

20 Pokud by takový výklad nemohl být přijat, předkládající soud si klade otázku, zda při provádění směrnice 2013/33 neměl vnitrostátní zákonodárce z důvodů právní předvídatelnosti a dodržování zásad zákazu diskriminace a rovného zacházení, jakož i s ohledem na bod 15 odůvodnění této směrnice, stanovit v rámci závazného, jasného a obecného ustanovení objektivní kritéria, na jejichž základě mohou kromě předchozího zjištění, že dotyčná osoba měla možnost podat žádost o mezinárodní ochranu, vnitrostátní orgány dospět k závěru, že existují oprávněné důvody umožňující se domnívat, že žadatel podal žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení. Předkládající soud zdůrazňuje, že v souladu s tímto přístupem by rozhodnutí ministerstva vnitra dotčené ve věci v původním řízení mělo být zrušeno z toho důvodu, že ZMZ-1 nedefinuje specificky objektivní kritéria, která musí vnitrostátní orgány vzít v úvahu.

21 Za těchto podmínek se Upravno sodišče (srpávní soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1. Musí být čl. 8 odst. 3 [první pododstavec] písm. d) směrnice [2013/33] vykládán v tom smyslu, že výraz ‚včetně' výslovně zahrnuje mezi objektivní kritéria okolnost, že ‚daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení'?

2. V případě záporné odpovědi na tuto otázku, musí být čl. 8 odst. 3 [první pododstavec] písm. d) směrnice [2013/33] vykládán v tom smyslu, že za popsaných okolností je zajištění přípustné pouze na základě předem stanovených objektivních kritérií a předchozího zjištění, že žadatel měl již možnost podat žádost o mezinárodní ochranu, na základě čehož by bylo možné učinit závěr, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel podal tuto žádost pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení?"

K naléhavému řízení

22 Předkládající soud požádal o projednání této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení podle článku 107 jednacího řádu Soudního dvora.

23 Na podporu své žádosti předkládající soud uvádí, že J. A. je zajištěn a trvání zajištění závisí na výsledku sporu v původním řízení.

24 V tomto ohledu je třeba na prvním místě konstatovat, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice 2013/33, která spadá do působnosti hlavy V třetí části Smlouvy o FEU, jež upravuje prostor svobody, bezpečnosti a práva. Tato žádost je tudíž způsobilá k projednání v naléhavém řízení o předběžné otázce.

25 Pokud jde na druhém místě o podmínku naléhavosti, je třeba zdůraznit, že tato podmínka je splněna zejména tehdy, když je dotyčná osoba v současné době zbavena osobní svobody a její ponechání ve vazbě závisí na vyřešení sporu v původním řízení. Situaci dotyčné osoby je v této souvislosti zapotřebí posuzovat ke dni zkoumání žádosti o projednání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení (rozsudek ze dne 14. května 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, bod 99 a citovaná judikatura).

26 Podle ustálené judikatury přitom umístění státního příslušníka třetí země do zajišťovacího zařízení, ať již v průběhu jeho žádosti o mezinárodní ochranu nebo za účelem jeho vyhoštění, představuje opatření spojené se zbavením osobní svobody (rozsudek ze dne 14. května 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, bod 100 a citovaná judikatura).

27 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že žalobce v původním řízení je zbaven osobní svobody od okamžiku, kdy bylo nařízeno jeho zajištění v souvislosti s jeho žádostí o mezinárodní ochranu, a že trvání jeho zajištění závisí na vyřešení sporu v původním řízení, jelikož zrušení rozhodnutí ministerstva vnitra by mohlo toto zajištění ukončit.

28 S ohledem na tyto úvahy je třeba vyhovět žádosti předkládajícího soudu o projednání této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení.

K předběžným otázkám

29 Na základě článku 99 jednacího řádu platí, že pokud lze odpověď na předběžnou otázku jasně vyvodit z judikatury, nebo pokud o odpovědi na takovou otázku nelze rozumně pochybovat, může Soudní dvůr kdykoli na návrh soudce zpravodaje a po vyslechnutí generálního advokáta rozhodnout usnesením s odůvodněním.

30 Toto ustanovení je důvodné použít v projednávané věci.

K první otázce

31 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 8 odst. 3 první pododstavec písm. d) směrnice 2013/33 musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že žadatel o mezinárodní ochranu již měl možnost přístupu k azylovému řízení, představuje objektivní kritérium ve smyslu tohoto ustanovení.

32 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 8 odst. 1 směrnice 2013/33 platí, že členské státy nesmějí nikoho zadržet pouze proto, že podal žádost o mezinárodní ochranu.

33 Článek 8 odst. 2 uvedené směrnice navíc stanoví, že zajištění může být nařízeno pouze v případě nutnosti a na základě individuálního posouzení každého případu, nelze-li účinně uplatnit jiná, mírnější donucovací opatření. Z toho vyplývá, že vnitrostátní orgány mohou žadatele o mezinárodní ochranu zajistit teprve poté, co v každém jednotlivém případě ověří, zda je takové zajištění přiměřené sledovaným cílům, přičemž toto ověření vyžaduje zejména ujistit se, že se zajištění využije pouze jako poslední možnost [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 17. prosince 2020, Komise v. Maďarsko (Přijímaní žadatelů o mezinárodní ochranu), C-808/18, EU:C:2020:1029, bod 175 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 14. května 2020, Országos Idegenrendézeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, bod 258 a citovaná judikatura].

34 Kromě toho z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že čl. 8 odst. 3 první pododstavec směrnice 2013/33 uvádí taxativní výčet jednotlivých důvodů, které mohou odůvodnit zajištění, přičemž každý z těchto důvodů odpovídá specifické potřebě, a je tedy autonomní [rozsudek ze dne 17. prosince 2020, Komise v. Maďarsko (Přijímaní žadatelů o mezinárodní ochranu), C-808/18, EU:C:2020:1029, bod 168 a citovaná judikatura].

35 Pokud jde konkrétně o důvod zajištění upravený v čl. 8 odst. 3 prvním pododstavci písm. d) směrnice 2013/33, toto ustanovení stanoví, že žadatele o mezinárodní ochranu lze zajistit na základě této směrnice, pokud je již zajištěn v rámci řízení o navrácení podle směrnice 2008/115 za účelem přípravy navrácení nebo výkonu vyhoštění a pokud dotyčný členský stát může na základě objektivních kritérií,

včetně skutečnosti, že žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel podal žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení.

36 Důvod zajištění uvedený v čl. 8 odst. 3 prvním pododstavci písm. d) směrnice 2013/33 tak podléhá dvěma odlišným kumulativním podmínkám. Je nezbytné, jednak aby byl žadatel o mezinárodní ochranu již zajištěn za účelem vyhoštění podle kapitoly IV směrnice 2008/115 a jednak aby existovaly přiměřené důvody, založené na objektivních kritériích, domnívat se, že žadatel podal žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení.

37 Pokud jde o objektivní kritéria, na jejichž základě musí příslušné orgány členských států založit své oprávněné důvody podle čl. 8 odst. 3 prvního pododstavce písm. d) směrnice 2013/33, je třeba konstatovat, že toto ustanovení, ačkoli nedefinuje pojem „objektivní kritéria“, poskytuje příklad kritéria, kterého se tyto orgány mohou dovolávat, a sice skutečnosti, že žadatel o mezinárodní ochranu již měl možnost přístupu k azylovému řízení.

38 Použití výrazu „včetně“ v tomto ustanovení, který je v běžném jazyce synonymem výrazů „jako“, „například“, „mimo jiné“, „obzvláště“, „podobně jako“ nebo „obdobně jako“, totiž jednoznačně naznačuje, že unijní normotvůrce chtěl uvést příklad objektivního kritéria, kterého se příslušné vnitrostátní orgány mohou dovolávat k odůvodnění toho, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel podal žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení.

39 Je tedy třeba mít za to, že skutečnost, že žadatel o mezinárodní ochranu již měl možnost přístupu k azylovému řízení, představuje jedno z objektivních kritérií, které mohou příslušné vnitrostátní orgány uplatnit k odůvodnění toho, že existují oprávněné důvody se domnívat, že dotyčný podal žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení.

40 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 8 odst. 3 první pododstavec písm. d) směrnice 2013/33 musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že žadatel o mezinárodní ochranu již měl možnost přístupu k azylovému řízení, představuje objektivní kritérium ve smyslu tohoto ustanovení.

K druhé otázce

41 Vzhledem k tomu, že druhá otázka byla položena pro případ záporné odpovědi na první otázku, není namístě na druhou otázku odpovídat.

K nákladům řízení

42 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 8 odst. 3 první pododstavec písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu, musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že žadatel o mezinárodní ochranu již měl možnost přístupu k azylovému řízení, představuje objektivní kritérium ve smyslu tohoto ustanovení.

Podpisy.